

Schaaklegende Viktor Kortchnoi na 30 jaar eindelijk in Noorbeek

Door Roel Wiche

NOORBEEK ■ Kun je schaken tegen een spook? Jazeker, Viktor Kortchnoi kan het. Toen hij ooit door een Zwitserse parapsycholoog gevraagd werd tegen welke overleden schaker hij wilde spelen, noemde de Russische grootmeester drie namen: Capablanca, de virtuoos uit Cuba, de Hongaarse verdedigingskunstenaar Maróczy en het genie uit Estland, Paul Keres. „Capablanca en Maróczy konden ze in het hiernamaals niet vinden, maar Keres wel. Lieve God! Maar goed, uiteindelijk heb ik wel gewonnen.”

Viktor Kortchnoi (76) schatert het uit en kijkt triomfantelijk rond in café Tinus, het clublokaal van De Juiste Zet in Noorbeek. Al zeker anderhalf uur

Viktor Kortchnoi inspireerde een plukje schakers in Noorbeek tot oprichting van De Juiste Zet. Dertig jaar later hangt het dorp aan de lippen van de Russische legende.

schudt-ie het ene na het andere prachtverhaal uit zijn mouw en nog steeds hangt de hele kroeg aan zijn lippen. Frits, Harrie, Leon en hoe alle dorpschakers ook heten, ze zijn het roerend eens: dit wordt een legendarische avond.

Precies dertig jaar geleden besloten Hein Mergelsberg en Wim Roemersma, twee schaakpioniers van het eerste uur, tot de oprichting van De Juiste Zet. De inspiratie vonden ze in de heroïsche WK-match van Kortchnoi, die in 1976 uit de verstikkende Sovjet-Unie was gevlucht, tegen zijn grote rivaal Anatoli Karpov, de beschermeling van het Kremlin. De grondleggers van de club zijn niet meer

onder de levenden, maar als uitiem eerbetoon besloten hun opvolgers tot een wild plan: de grote held, Viktor Kortchnoi, naar het nietige Noorbeek proberen te lokken. Voorzitter Mariëlle Meijs (46) stond perplex toen het nog lukte ook. „Hij zei direct ja. En hij was bereid tot alles. Lezing, simultaan, snel schaaktoernooitje, analyses. Drie dagen lang. Met een paar simpele maitjes was alles geregeld. Fantastisch, toch?”

De entree van de Russische gast is als zijn lange carrière: verpletterend. Als de bloednerveuze preses van De Juiste Zet hem 's ochtends ophaalt van het vliegveld van Keulen, kan hij linea directa door naar de kaakchirurg. Hevige tandpijn dreigt het hele bezoek in het water te gooien, maar Kortchnoi heeft wel voor hetere vuren gestaan. Vol Slavisch vuur vertelt hij 's avonds in café Tinus waarom hij ooit zijn geliefde St. Petersburg moest ontvluchten. „Alles bij de Sovjets was politiek, ik kon als intellectueel geen kant meer op. Toen ze mijn zoon op school begonnen te treiteren en mij dreigden te sturen naar het uiterste puntje van Siberië, was de grens bereikt. Ik móést weg.”

‘Zoiets maak je maar één keer mee’

▶ **VERVOLG < VAN PAGINA 1**

Tijdens een toernooi in Amsterdam in 1976 vraagt schaaklegende Viktor Kortchnoi een andere grootmeester hoe je ‘politiek asiel’ schrijft. Een paar dagen later meldt hij zich op het politiebureau. Kortchnoi krijgt niet meer dan een verblijfsvergunning en krijgt later alsnog asiel in Zwitserland. Juist dan wacht de WK-clash tegen aartsvijand Karpov, een van de meest turbulente schaakmatches uit de historie. Op de Filippijnen gebeurde van alles, herinneren de oudere De Juiste Zet'ers zich nog. Er zouden Sovjet-hypnotiseurs op de tribune hebben gezeten en met de kleur van een bord yoghurt werd aan Karpov doorgegeven welke variant hij moest spelen. Mariëlle Meijs: „Ik was zestien en begon net met schaken. Die match was zinderend. De wildste verhalen gingen rond.”

Viktor Kortchnoi wil deze avond graag de mythe in stand houden en schetst een sinister beeld van zijn voormalige vaderland. Hoe hij in Rusland na zijn vlucht werd doodgezwegen – ‘ik was WK-kandidaat, maar de kranten schreven geen enkele keer mijn naam’ – en hoe hij op Manhattan werd gebeld door de dochter van de gevreesde Stalin. „Ook zij was ontsnapt. Toen het mij lukte, waren er slechts 43.000 mensen die hadden weten te vluchten. Nog geen duizendste procent van de bevolking. Maar ik was wel een voorbeeld voor andere intellectuelen. Steeds meer Russen durfden de gok aan en uiteindelijk is het hele Sovjet-rijk in elkaar gestort.” Grijnzend: „Dus ik heb ook mijn steentje bijgedragen.”

Dat hem dat door de oude Sovjet-garde nooit vergeven is, merkt hij nu nog. Zowel Kortchnoi als Karpov is uitgenodigd voor de komende editie van het befaamde Corus-toernooi in Wijk aan Zee, het grootste

De schaaklegende is niet te beroerd om een potje snelschaak met de Noorbeekse fans te spelen. foto Rob Oostwegel

schaakfeest ter wereld. Maar Karpov komt niet, weet Kortchnoi. „Hij durft niet meer te schaken. Zeker dan niet.” Of hij de waarheid niet al te zeer kleurt, blijft in café Tinus een geheim. Niemand die er ook om

maakt. Want Frits, Harrie, Leon en al die andere dorpsschakers van Noorbeek laten zich deze droomkans niet ontglippen. Na zijn college ploft de grote Kortchnoi neer achter een bord en neemt spontaan deel aan

een intern snelschaaktoernooitje. De oprichters van De Juiste Zet, Hein Mergelsberg en Wim Roemersma, maken het niet meer mee. Maar voorzitter Meijs weet zeker dat ze de dag van hun leven zouden heb-

ben gehad. Zeker nadat de grote held toestemming heeft gegeven om zijn portret te verwerken in het logo van de club. „Laat óns er nu maar van genieten. Want zoiets maak je maar één keer mee.”

WWW.LIMBURGER.NL

Op onze internetsite vindt u een link naar alle 120 partijen die de schaaklegende s Kortchnoi en Karpov tegen elkaar speelden.